They have fulfilled the obligation of reciting Kiddush - ידי¹ קידוש יצאו

Overview

The גמרא גמרא cites a dispute between שמואל regarding the קידוש made in the ביהכנ"ס and אמואל regarding the קידוש made in the סידוש the people fulfilled the obligation of reciting (but did not fulfill the obligation of reciting a ממואל maintains that they are not even איוצא קידוש, since we require that the קידוש is in the place where we eat. קידוש clarifies the various opinions and the actual ruling regarding this קידוש.

- אף על פי שלא שתו רק שיטעום המברך או אפילו אחד מהם

This ruling of יוצא that the people who heard the קידוש in shul are יוצא, is valid even though that did not drink from the קידוש wine, as long as the one reciting the blessing tastes the wine, or even if any one of the listeners drinks, they are all יוצא -

כדמוכח בסוף בכל מערבין 5 (עירובין דף מ,ב) ולכתחלה צריך שיטעמו כולם - As is evident in the end of פרק בכל מערבין; however, initially everyone is required to taste the 9 שידוש 9

rules:

ונראה דהלכה כשמואל דאמר אין קידוש אלא במקום סעודה • - מראה דהלכה כשמואל דאמר אין קידוש אלא במקום סעודה • And it appears to תוספות that the ruling is like קידוש who maintains that קידוש is not valid unless it is done in the place of the meal -

יוחנן סבר לקמן כרב הכא הלכה כשמואל - וגם רבי יוחנן סבר לקמן כרב הכא הלכה כשמואל - And even though that generally the ruling is like ב־ in matters of איסור, and also ר' atter agrees with הלכה nonetheless here in this dispute the שמואל is like שמואל - שמואל

דרב הונא ורבה ואביי כולהו סברי בסמוך אין קידוש אלא במקום סעודה - Since במקום מעודה and אביי and אביי α and במקום סעודה α

 $^{^1}$ תוס' גירסא could have been (as it is brought in תוס' דקדוקי איצאן (דקדוקי איצאן יצאן יצאן יצאן יצאן יצאן איצאן , חודי יין לא יצאן איצאן ווארס דיין איצאן אי

² The מכור מי עירובין וו גמרא מס' עירובין וו גמרא (cited shortly in 'תוס') discusses whether one makes מרא מההיינו. The אהמברך צריך שיטעום' he will not be able to drink (because it is already "ו"), and we know המברך צריך שיטעום', and if he will give it to a child to drink that also is inappropriate (for the child may continue to drink on יוצא even when he is older). In any event we see that even if a child drinks, he is also יוצא (otherwise how can the גמרא suggest that a child should drink).

³ See רש"י there (ד"ה ליתבי) that the reason one needs to drink from the קידוש is משום דגנאי הוא לכוס של ברכה שלא יהנה יהנה אברכה אלא יהנה So as long as someone drinks, they are all יוצא.

⁴ Therefore, the people who hear קידוש in shul are not יוצא, since they will not have their meal there, but rather in their homes.

⁵ קא,א (at the bottom of the page).

⁶ קא,א.

וכן פסק במגילת סתרים? -

And in ספר מגילת סתרים he similarly ruled like שמואל –

תוספות continues with a related issue:

- המקדש שדעתו לאכול במקום אחר יכול להוציא את האוכלים שם⁸ דלדידהו הוי מקום סעודה And one who makes קידוש, where his intention is to eat elsewhere, nevertheless he can be מוציא those that eat there (where he is making קידוש), since for them it is סעודה
- $^{-11}$ וכן משמע דמסתמא אחד מבני העיר? היה מקדש בבית הכנסת ומוציא האורחים אחד מבני העיר? היה מקדש בבית הכנסת אחל it seems so from our גמרא, since presumably it was one of the city people who made קידוש in shul and was מוציא the guest (who ate in the shul) -
- והיכא דליכא אורחים סמוך לבית הכנסת ¹² אין לקדש דהויא ברכה לבטלה דקיימא לן כשמואל So therefore (since the שמואל is like שמואל), in a shul where there are no guests, who are eating near the sanctuary, קידוש should not be made, for it is a ברכה in vain, since we rule like שמואל

תוספות rejects an opposing view: 13

 $^{-15}$ ואין לומר 14 במקדש כאן על דעת שרוצה לאכול במקום אחר מודה שמואל דיש קידוש $^{-15}$ And one cannot say that if one makes קידוש with the intent that he wishes to eat elsewhere, קידוש admits that it is a valid $^{-15}$

והא דפליגי בסתמא 16

And the case where שמואל argue is when the was no intention at all to eat elsewhere, in that case (only) שמואל maintains that if he did not eat where he made קידוש, he is not (since it is a יוצא, but if he intended to eat elsewhere, he is יוצא –

 $^{^{7}}$ The ספר מגילת סתרים was authored by רבינו נסים.

⁸ He can be מוציא them even though he himself will not be יוצא with this קידוש, since for him it is not במקום סעודה; similar to a person who already made קידוש, and nevertheless he can be now מוציא others by making another.

⁹ The אותן בני אדם שקידשו בביהכנ"ס וכו' ושמואל אמר אף ידי קידוש לא יצאו From this statement it seems obvious that the ones who make קידוש were city people not the guest, for otherwise, why are they not יוצא ידי קידוש, since for them it is מקום סעודה. And nevertheless, the גמרא continues that קידוש the guest.

 $^{^{10}}$ The מקדש was not יוצא since presumably he went home to eat, and nevertheless the guests who remained to eat in the shul were יוצא from him.

 $^{^{11}}$ See shortly (קא,א) in the מוציא that according to שמואל, we make קידוש in shul in order to be מוציא the guest, who eat in the shul.

¹² See תוספות later (קא,א ד"ה דאכלו) that the guest did not eat in the actual shul, but rather in the nearby rooms, עיי"ש.

¹³ This view would maintain that we can make קידוש in shul even if there are no guest.

 $^{^{14}}$ This is the view of מגילת סתרים ומגילת מתרים. See 'Thinking it over' # 1.

 $^{^{15}}$ It can be considered קידוש במקום סעודה, since he intends that his סעודה will be elsewhere.

¹⁶ Therefore, if he intends to eat at home, the קידוש is valid and he is יוצא, so we can make קידוש in shul even if there are no guest.

חוספות negates this approach:

מדפריך ולשמואל למה לי לקדושי בבי כנישתא -

Since the גמרא גמרא asks, 'and according to שמואל why do we make קידוש in the 'ביהכנ"ס; but according to this (discredited) view, there is no question, we can make קידוש (and it is not a יוצא 'ביהכנ"ס), for since the מקדש has intent to go home, he is יציא 'צי . Therefore, this proves that even if he had intent to eat elsewhere, it is not considered פרודה, and he is not יוצא 'צי ווצא 'ביקום סעודה'.

תוספות qualifies this ruling:

ומיהו ממקום למקום בבית אחד כגון מאיגרא לארעא

However, from one place to another place in one house, for instance from the roof to the ground -

- כראה דמודה שמואל אם קידש באיגרא כדי לאכול בארעא דחשיב קידוש במקום סעודה that מוספות will agree that if he made קידוש on the roof, in order to eat on the ground that it is considered קידוש במקום סעודה -

וכן מוכח בירושלמי 18 דקאמר רבי יעקב בשם שמואל

And so too is it evident in תלמוד ירושלמי, where ר"י stated in the name of שמואל stated in the name of הידש בבית זה ונמלך לאכול בבית אחר צריך לקדש

'if one made קידוש in this house and reconsidered to eat in another house he is required to make קידוש again in the house where he will eat. -

רבי אחא בשם רבי אושעיא אמר רב מי שסוכתו עריבה עליו יוא רבי אושעיא אמר רב מי יוא in the name of ר"א quoted סוכה is dear to him -

מקדש ליל יום טוב האחרון בביתו ועולה ואוכל בסוכתו²⁰ בביתו ועולה ואוכל בסוכתו²⁰ Can make קידוש the night of the last day of סוכות in his house and then go up

Can make קידוש the night of the last day of סוכות in his house and then go uj and eat in his סוכה (even though it is not where he made קידוש) -

- אמר רבי בון ולא פליגי¹² מאי דאמר רב בשלא היה בדעתו לאכול בבית שקידש מאר אמר רבי בון ולא פליגי¹² מאי דאמר רב בשלא היה בדעתו do not argue; what רב said (that he may eat in the הוכה, even though he made קידוש in the house) is in a case where he had no intention to

¹⁷ And he can be מוציא all the others who have no other family members at home.

ברכות פ"ו ה"ו ¹⁸.

¹⁹ This presumably took place in ארץ ישראל, so it is the night of שמע"צ א where one may no longer eat in the סוכה, for it is considered בל תוסיף.

 $^{^{20}}$ This seems to contradict what was said in the name of שמואל that if he eats in another house, he needs to make קידוש again.

²¹ הידוש במקום סעודה; seemingly we know that רב ושמואל argue whether we require הידוש במקום סעודה or not, so therefore we can understand their conflicting rulings that according to שמואל a new קידוש is required, but not according to אמואל הערכות. Nevertheless הוב והוא מחדש that in this case (only), שמואל will agree to הוכם, since he had in mind to eat in the הוכם.

²² We see from this that even though he is moving from one place (the house) to another (the סוכה), nevertheless since it is in the same house and he had intent to move, he is יוצא with the קידוש even according to שמואל. See 'Thinking it over' # 2.

eat in the house where he made קידוש, but rather in the סוכה

ימאי דאמר שמואל בשהיה בדעתו לאכול בבית שקידש²³And what שמואל said (that one has to redo קידוש) is when he initially intended to eat in the house where he made קידוש, and then changed his mind –

תוספות resolves a possible difficulty:²⁴

ר"ב בחד בית 26 היינו ממקום למקום בחד בית 26 היינו ממקום למקום בחד בית מאר And this which רב stated, 'and they (רב ושמואל) do not argue'; that is only from place to place in one house -

רלאו דוקא נקט בירושלמי קידש בבית זה ונמלך לאכול בבית אחר - ²⁷ אחר לאו דוקא נקט בירושלמי קידש בבית זה ונמלך לאכול בבית אחר אחר אחר אחר ירושלמי in this house and reconsidered to eat in another house', it was not precise, for in such a case שמואל would maintain that he is not יוצא, it is only when it is in the same house that אוצא, it is only when it is in the same house that אוצא agrees that he is יוצא, if he initially had intent to eat elsewhere after קידוש -

ויתיישב שלא יחלוק הירושלמי עם הש"ס שלנו.

And this will answer so that that the ירושלמי will not argue with our גמרא.

תוספות discusses a tangential issue:

- כתב בשם רב נטרונאי גאון בתשובות מקדשין בבית הכנסת 28 ונותן לתוך עיניו לרפואה וt is written in the name of רב נטרונאי גאון in his responsa, 'we make קידוש in the shul and he puts some of the wine into his eyes for healing -

כדאמר (ברכות דף מג,ב) פסיעה גסה נוטלת אחד מת"ק מאור עיניו - As the גמרא states, 'taking a large step removes one five-hundredth of one's eyesight -

ואימת מהדרא ליה בקידושא דבי שימשי²⁹ -

²³ This is evident in the words of שמואל where it states, הידש בבית זה ונמלך לאכול בבית אחר.

²⁴ In the statement of שמואל it states בית אחר בית אחר. Regarding this ר"ב stated that will agree that if he had intent to move, he is יוצא קידוש, however according to תוספות understanding of the אמרא, the intent is effective only in one house (מאיגרא לארעא), but not מבית לבית לבית מבית argues on our אמרא, and permits even מבית מבית מבית מבית שמואל according to לבית שמואל.

²⁵ All agree that if he had intent to move, he is קידוש with the קידוש.

²⁶ Like the case of כוכה with the הוכה. However from one house to another שמואל argues and maintains that he is not יוצא.

²⁸ Presumably, he means even if there are no אורחים.

²⁹ According to מרא', the s'שמואל, 'why make קידוש in shul', is not understood, we need to make the קידוש to heal the eyes.

And when is it returned to him, by the שבת of מידוש night" -

קידוש in his house (and it need not be done in the shul).

ימיהו באבי העזרי 32 כתוב 15 דהאי רפואה מצי למיעבד בקידוש מצי למיעבד בהעזרי ומיהו נמיהו ומיהו ti is written that this healing can be done with the

Summary

Initially everyone should drink from the קידוש, however if any one person drank, it is sufficient. The rule is like שמואל that אין קידוש אלא במקום סעודה, even if he had in mind to eat elsewhere, except if it was from place to place in one house, if he had in mind he is יוצא.

Thinking it over

How will רבינו נסים deal 33 with תוספות proof from the s'מה ממרא, עמראין למה לי לקדושי מראין?!

2. חוספות cites from the ירושלמי that the case of א מוספות שמא where he never had in mind to eat where he made קידוש, but rather to eat in the סוכה. However א maintains that we do not require קידוש במקום סעודה (if he has in mind to eat elsewhere), so why is it necessary to say that he had in mind to eat in the סוכה, it should be permitted even $?!^{35}$

 $^{^{30}}$ The אבי העזרי was authored by ר' אליעזר בן יואל (also known as the ראבי"ה). He was one of the בעלי התוספות.

מני מכמ 31

³² According to the אבי עזרי, the s'אבא question is understood (see footnote # 29).

³³ See footnote # 14.

³⁴ See footnote # 22.

 $^{^{35}}$ See מהרש"א מהרש and דבר שמואל, etc.